

De Relatie Tussen de Blootstelling aan Reality-tv Programma's en de Leeftijd van het
Seksuele Debuut

Van Bezooijen, L. (6551238)

Clinical Child, Family, and Education Studies, Utrecht University, Utrecht, The
Netherlands

Thesis Pedagogische Wetenschappen (200600042)

Begeleiders: Endendijk, J.J. en Portengen, C.M.

Abstract

The sources and content of sex-related information that adolescents receive have important implications for subsequent knowledge and behaviour (Gottfried, Vaala, Bleakley, Hennessy & Jordan, 2013). To explain the relations between the exposure to reality TV and the age of sexual debut, this study examined the extent to which Dutch Adolescents (aged 16-20 years, $N = 210$) were exposed to different reality TV programs and on what age they experienced their sexual debut. This study also examined whether relations were different for boys than for girls. The participants were selected from a bigger research, only the participants who had their sexual debut have been included in this study. The participants completed an online survey at school. Regarding the exposure to reality TV programs there was a slightly difference between boys and girls. Girls were more exposed to reality-tv programs in the six months before the study. There was also a relation between the exposure to reality TV programs and the age of the sexual debut. The more adolescents were exposed to reality-tv programs, the lower their age of sexual debut. Regarding to the age of sexual debut there was no difference between boys and girls. Regarding the interaction between the exposure to reality-tv programs and the age of sexual debut, there was also no significant difference between boys and girls. The participants were recruited by a convenience sample, which means that the participants were not randomly selected to participate in this study. This study also contained a small research group.

Keywords: adolescents, age, exposure, reality TV programs, sexual debut

De Relatie Tussen de Blootstelling aan Reality-tv Programma's en de Leeftijd van het Seksuele Debuut

Onderzoek naar trends in de seksuele gezondheid van jongeren van 12 tot 25 jaar laat zien dat seksuele ervaring toeneemt met leeftijd (De Graaf, Kruijer, Acker, & Meijer, 2012). Vooral voor de vedergaande vormen van seks zoals orale seks, anale seks en geslachtsgemeenschap is het verschil in ervaring tussen de jongste en oudste groep groot. Van de 12- en 13-jarigen heeft 3% ervaring met geslachtsgemeenschap, onder 21- 24-jarigen is dit 88% (De Graaf et al., 2012). Vlak na het 17^e jaar heeft de helft van de jongeren ervaring met geslachtsgemeenschap en/of orale seks (De Graaf et al., 2012). Geslachtsgemeenschap op jonge leeftijd brengt veel negatieve gevolgen met zich mee zoals seksueel overdraagbare ziektes, een verhoogd risico op baarmoederhalskanker, eileiderontsteking, ongewenste zwangerschap, sociale isolatie en een gecompromitteerde economische toekomst (Lammers, Ireland, Resnick, & Blum, 2000). Vroege eerste geslachtsgemeenschap heeft ook invloed op de verdere seksuele ontwikkeling van adolescenten, die de kans op een longitudinaal patroon van risicovolle seksuele activiteit vergroot (Kaestle, Halpern, Miller, & Ford, 2004). Negatieve gevolgen kunnen zich opstapelen en beïnvloeden het seksueel functioneren en de relatievaardigheden van de adolescenten (Kaestle et al., 2004). Vanwege de negatieve gevolgen van een vroeg seksueel debuut is het belangrijk om te onderzoeken welke factoren hieraan ten grondslag liggen, in deze studie zal gekeken worden naar de relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksuele debuut van een adolescent en of deze relatie anders is voor jongens dan voor meisjes.

Een eerste factor die mogelijk gerelateerd is aan de leeftijd van het seksuele debuut is de blootstelling aan reality-tv programma's. Reality-tv is een bron van seksuele informatie, in programma's zoals 'MTV's Ex on the Beach', 'Geordie Shore' en 'Temptation Island' komen vaak seksueel georiënteerde beelden naar voren (Aubrey, Harrison, Kramer, & Yellin, 2003). Het gaat hier om beelden waarop mensen met elkaar vrijen, innig omhelzen, intiem kussen, sensueel aanraken en geslachtsgemeenschap hebben (Nederlands Jeugdinstituut, 2007). Volgens de *Social Learning Theory* ontstaat gedrag door ervaringen en het observeren van anderen. Het gaat om de interactie tussen de omgeving, persoonlijke factoren en het gedrag (Bandura, 1977). Binnen de theorie staan de begrippen 'observatieel leren' en 'modelleren' centraal. Modeling is het waarnemen van het gedrag van anderen, het onthouden daarvan en het op een later tijdstip uitvoeren ervan (het gedrag imiteren) (Bandura, 1977). Op basis van modeling en observatieel leren tijdens het kijken van reality-tv programma's kan verwacht worden dat jongeren mogelijk op jongere leeftijd seks hebben, omdat de modellen uit deze reality-tv programma's mogelijk hun seksuele gedrag beïnvloeden. De blootstelling aan reality-tv programma's kan volgens de Social Learning Theory gerelateerd zijn aan de

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

attitudes, normen en gedrag van de kijkers (Bandura, 1977; L'Engle & Jackson, 2008). Blootstelling aan seksuele content via verschillende soorten media (zoals televisie, films, muziek, magazines) blijkt inderdaad geassocieerd met de intentie om seks te hebben. (Brown, L'Engle, Pardun, Guo, Kenneavy, & Jackson, 2006; Collins et al., 2004; L'Engle, Jackson, & Brown, 2006; Ward & Friedman, 2006; L'Engle & Jackson, 2008). Effect studies laten tevens zien dat blootstelling aan programma's waar beelden naar voren komen met ander risicogedrag zoals drinken, roken en seksueel gedrag effect heeft op adolescenten: de perceptie van drinken, roken en seks verhoogt de neiging om op jongere leeftijd deel te nemen aan de activiteiten (Flynn, Morin, Park, & Stana, 2015). De mate waarin en de manier waarop seksualiteit in de media voorkomt is relatief nog het meest onderzocht (Nederlands Jeugdinstituut, 2007). De besproken studies richtten zich voornamelijk op de relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en seksueel gedrag. Binnen dit onderzoek wordt specifiek gekeken naar de blootstelling aan reality-tv programma's en het beleven van een seksueel debuut (op jongere leeftijd), omdat een seksueel debuut op jongere leeftijd veel negatieve gevolgen heeft. Daarnaast zijn het voornamelijk Amerikaanse inhoudsanalyses, en deze studie richt zich specifiek op de jongeren in Nederland (van 16 tot en met 20 jaar) (Kunkel, Eyal, Finnerty, Biely, & Donnerstein, 2005). Ook is er weinig bekend over de mate waarin het Nederlandse media-aanbod aandacht besteedt aan seksualiteit (Nederlands Jeugdinstituut, 2007).

Naast de blootstelling aan reality-tv programma's speelt ook sekse van de adolescent een rol in de leeftijd van het seksuele debuut. Het seksuele debuut van adolescenten is een mijlpaal in zowel de fysieke als psychologische ontwikkeling van mannen en vrouwen in alle samenlevingen (Singh, Wulf, Samara, & Cuca, 2000). In de meta-analyse van Petersen en Hyde (2010) rapporteren mannen op jongere leeftijd hun seksuele debuut (Petersen & Hyde, 2010). Een andere meta-analyse naar de timing van het seksueel debuut in veertien verschillende landen, laat ook zien dat mannen gemiddeld eerder hun seksueel debuut beleven dan vrouwen (Singh et al., 2000). Een verklaring van het sekseverschil in de leeftijd van het seksueel debuut ligt mogelijk in de aanwezigheid van seksuele dubbele standaarden in de maatschappij. De seksuele dubbele standaard is een patroon van verwachtingen dat (jonge) vrouwen seksuele terughoudendheid voorschrijft, terwijl het (jonge) mannen seksuele activiteit dicteert (Emmerink et al., 2018). Mogelijk kunnen jongeren de seksuele dubbele standaard en bijbehorende stereotypen internaliseren in hun eigen verwachtingen en gedragingen met betrekking tot hun seksualiteit (Emmerink et al., 2016). Daarnaast heeft de seksuele dubbele standaard gevolgen als seksueel risicogedrag, seksuele dwang en geweld met een dominante rol voor de man en een onderdanige rol voor de vrouw (Shen, Chiu & Gao, 2012). Vanuit de verwachtingen en stereotyperingen die binnen de samenleving worden opgelegd, zal een vroeg seksueel debuut meer passend zijn voor mannen dan

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

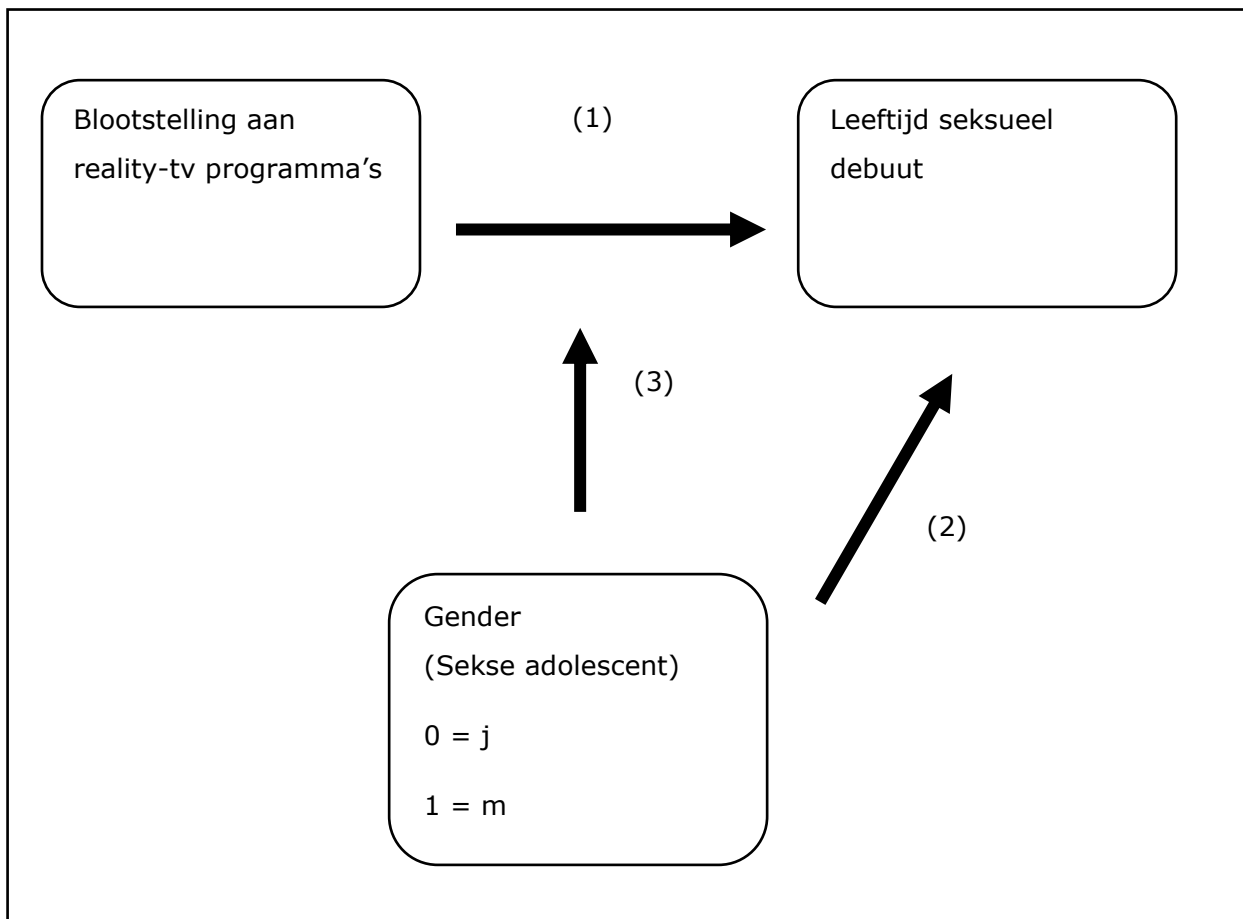
voor vrouwen.

Blootstelling aan reality-tv programma's en seks van de adolescent spelen mogelijk niet alleen onafhankelijk van elkaar een rol in de leeftijd waarop adolescenten hun seksueel debuut beleven, maar hebben mogelijk ook een gecombineerde rol. Verschillende studies suggereren dat blootstelling aan seksuele inhoud in media wordt geassocieerd met een seksueel debuut op jonge leeftijd en/of progressie van seksuele activiteit evenals de omvang en timing van geslachtsgemeenschap en overige seksuele gedragingen (Bleakley, Hennessy, Fishbein, & Jordan, 2008; Brown et al., 2006; Collins, 2005; Hennessy, Bleakley, Fishbein, & Jordan, 2009; L'Engle et al., 2006; Somers & Tynan, 2006). Een cross-sectioneel onderzoek met studenten (Aubrey et al., 2003) laat zien dat blootstelling aan seksueel georiënteerde televisie bij mannen verband hield met een verwachting van een verschillende vormen van seksuele activiteiten, zoals bijvoorbeeld anale seks, orale seks en geslachtsgemeenschap in relaties en bij vrouwen met de verwachting van eerdere seks in relaties, zelfs na controle voor andere mogelijke verklaringen (Brown & L'Engle, 2009; Aubrey et al., 2003). Binnen een andere studie werd ook aangegeven dat meisjes programma's met seksuele media inhoud actief interpreteren (Brown, White, & Nikopoulou, 1993). De bovenstaande studies richten zich voornamelijk op de relaties tussen de seksuele inhoud in de media en het seksueel gedrag van jongeren en de verschillen tussen jongens en meisjes. Binnen dit onderzoek zal er specifiek gekeken worden naar de relatie tussen (een aantal) reality-tv programma's en het seksueel debuut voor jongens en voor meisjes. Aan de hand van de literatuur wordt verwacht dat meisjes zich meer laten beïnvloeden door de reality-tv programma's in hun seksuele gedrag dan jongens. Binnen de besproken studies Ook hier nog benoemen wat nieuw is aan deze studie ten opzichte van de benoemde studies)

Volgens verschillende, voornamelijk Amerikaanse inhoudsanalyses kunnen jongeren nu veel meer seks in de media zien dan vroeger en wordt de seks nu ook veel nadrukkelijker in beeld gebracht dan vroeger (Kunkel et al., 2005). Er is echter nog geen specifiek onderzoek naar de relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de invloed daarvan op de leeftijd van het seksueel debuut van adolescenten. Verdiepend onderzoek is niet alleen van belang vanwege seksueel risicogedrag, maar ook vanwege de mate waarin adolescenten worden blootgesteld aan reality-tv programma's en de risico's die spelen bij een vroeg seksueel debuut. Het is belangrijk om uit te zoeken wat de relaties hiertussen zijn, daarnaast is deze verdieping ook van belang voor het opzetten van mogelijke interventies en voorlichting om vroeg seksueel debuut te voorkomen (Brown & L'Engle, 2009). Op basis van de veronderstelde verwachtingen en literatuur luidt de onderzoeksvraag als volgt: 'Is er een relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksuele debuut van adolescenten en is deze relatie anders voor jongens dan voor meisjes?'. Naar aanleiding van de literatuur

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

wordt verwacht dat; (1) meer blootstelling aan reality-tv programma's is gerelateerd aan een jongere leeftijd van seksueel debuut bij adolescenten. Daarnaast wordt verwacht dat (2) jongens eerder hun seksuele debuut beleven dan meisjes. Tot slot wordt verwacht dat (3) de relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksuele debuut van een adolescent sterker is voor meisjes dan voor jongens. In Figuur 1 is een weergave van de veronderstelde verwachtingen en relaties te zien.

Figuur 1: Conceptueel model van de onderzoeksvraag binnen deze studie

Noot. Voor de variabele Gender (sekse) geldt dat, 0 = jongen en 1 = meisje

Methoden

Procedure en Participanten

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een steekproeftrekking uitgevoerd bij Nederlandse leerlingen tussen de 16 en 20 jaar van middelbaar onderwijs en het MBO. Studenten van het Bachelor- en Master programma *Clinical Child, Family, and Education studies* hebben via hun persoonlijke netwerken, middelbare scholen en scholen van het MBO gerekruteerd. Hier wordt dan ook gesproken van een gemaks-steekproef. Via informatiebrieven hebben de studenten 24 scholen gerekruteerd die deel hebben genomen aan het onderzoek van november 2017 tot juni 2019. Van elke school zijn er

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

één of twee klassen die deel hebben genomen aan het onderzoek.

Het totaal aantal participanten is 210 adolescenten van 16 tot en met 20 jaar ($M = 15.26$, $SD = 1.36$, 57% meisjes en 43% jongens). Deze adolescenten zijn geselecteerd uit een breder onderzoek, alleen de jongeren die hun seksueel debuut al beleefd hadden zijn meegenomen binnen dit onderzoek (Endendijk, Reitz, Vossen, van Baar & Dekovic, z.j.). De etnische diversiteit van de steekproef is representatief voor de Nederlandse populatie. Het percentage Nederlandse leerlingen is 78%. Andere etnische achtergronden zijn Turks (1%), Surinaams (6%), Aziatisch (1%), Indonesisch (5%) en overige etnische achtergronden (10%). Het educatieniveau is iets hoger dan het gemiddelde van de Nederlandse populatie (49% mavo en/of MBO, 32% havo, 17% vwo, 3% gymnasium). Het gemiddelde percentage van adolescenten die ervaring hebben met geslachtsgemeenschap is 37% (Endendijk et al., z.j.).

De participanten hebben allemaal een anonieme online vragenlijst (van ongeveer 45 min) ingevuld, via Limesurvey. De volgorde van de vragenlijsten waren hetzelfde voor alle participanten binnen dit onderzoek. Verschillende items zoals achtergrondkenmerken, gender identificatie, stereotyperingen met betrekking tot de Seksuele Dubbele Standaard, seksueel gedrag van leeftijdsgenoten, blootstelling aan seksuele muziek video's/reality-tv programma's/porno/sexy mensen op sociale media, ouderlijke regels omtrent seks en daten, ervaring met geslachtsgemeenschap en seksuele oriëntatie zijn aan bod gekomen in de vragenlijst. In dit onderzoek is er voor gekozen om gevoelige onderwerpen zoals seksuele geaardheid en seksuele ervaring om aan het eind van de vragenlijst te bevragen. Meerdere items binnen één vragenlijst zijn altijd willekeurig gepresenteerd aan de participanten om reactiesets op vragenlijsten met een vergelijkbare formulering te verminderen. De participanten hebben de vragenlijsten ingevuld in de klas onder begeleiding van de student-assistent die de school heeft gerekruteerd om deel te nemen. Voordat de participanten deel konden nemen aan het onderzoek hebben zij voorafgaande de vragenlijst online toestemming gegeven. Er zijn gevalideerde vragenlijsten en/of aanpassingen van gevalideerde vragenlijsten gebruikt. De studie is goedgekeurd door de facultaire ethische toetsingscommissie van de faculteit *Social and Behavioral Sciences* van de Universiteit Utrecht. De gegevens zijn verzameld door middel van een anonieme online survey. De participanten hebben geen beloning ontvangen voor deelname aan het onderzoek.

Meetinstrumenten

Achtergrond eigenschappen. Adolescenten rapporteerden van welk geslacht zij zijn (0 = jongen, 1 = meisje).

Leeftijd van seksueel debuut. Eerst hebben de adolescenten gerapporteerd met welke seksuele handelingen zij ervaring hadden. Alleen de adolescenten die 'ja' hebben geantwoord op de vraag of zij vaginale/anale seks hebben gehad zijn

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

meegenomen in het onderzoek. Vervolgens hebben de adolescenten die ervaringen hebben met seks gerapporteerd hoe oud zij waren toen zij voor het eerst seks hebben gehad. De waarde van deze twee vragen is gebruikt als variabele *Leeftijd van seksueel debuut*.

Blootstelling aan reality-tv programma's. Adolescenten gaven hier een indicatie van hoe vaak zij zes reality-tv programma's hebben gekeken in de zes maanden voor het onderzoek. Het gaat hier om programma's als MTV's "Ex on the beach", "Geordie Shore", "Are you the one", "Double trouble", "Adam zoekt Eva" en "Temptation Island" (Vandenbosch et al., 2015). De antwoordmogelijkheden waren op basis van een zeven-puntenschaal (1 = nooit, 2= minder dan één keer per maand, 3= één tot twee keer per maand, 4= drie keer per maand, 5= iedere week, 6= meerdere keren per week, 7 = elke aflevering). De benoemde tv-programma's zijn gekozen omdat zij regelmatig seksueel georiënteerde beelden laten zien, en deze programma's werden uitgezonden voorafgaande en tijdens het onderzoek. De items zijn samengenomen tot een gemiddelde score waarbij hogere scores een grotere blootstelling aan reality-tv programma's weergeven (Cronbach's $\alpha = .75$).

Analyseplan

Binnen dit onderzoek is gebruik gemaakt van het statistische analyseprogramma SPSS. Hiermee zal een hiërarchische regressieanalyse worden uitgevoerd. Allereerst zal er moeten worden gekeken naar de assumpties van een hiërarchische regressieanalyse. Het gaat hier om assumpties zoals normaliteit, univariate uitbijters, lineariteit, homoscedasticiteit, afwezigheid van bivariate uitbijters en afwezigheid van multicollineariteit.

De eerste stap binnen de analyse is het uitvoeren van een onafhankelijke t-toets. Deze t-toets zal worden uitgevoerd om te kijken of er verschillen zijn tussen de jongens en meisjes met betrekking tot de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksuele debuut. Binnen deze t-toets worden de variabelen *Reality-tv*, *Leeftijd van het seksueel debuut* en *Gender* (sekse) meegenomen.

Om multicollineariteit in de regressieanalyse tegen te gaan zal de variabele *Reality-tv* worden gecentreerd. Vervolgens wordt de interactievariabele aangemaakt. In de regressieanalyse is *Leeftijd van seksueel debuut* de afhankelijke variabele (Y), *Reality-tv* de onafhankelijke variabele (X1) en de variabele *Gender* (sekse) de moderator (M). Beide onafhankelijke variabelen zullen worden opgenomen in de regressieanalyse samen met de interactievariabele '*Reality-tv*Gender*'. Binnen deze regressie analyse wordt gebruik gemaakt van twee modellen. In model 1 worden de variabelen *Gender* en *Reality-tv* opgenomen. In model 2 wordt hier de interactieterm *Reality-tv*Gender* aan toegevoegd.

Resultaten

Beschrijvende Statistieken en Data-inspectie

Voor het uitvoeren van een hiërarchische regressie moet er aan verschillende assumpties worden voldaan. Binnen de analyse is voldaan aan alle bestaande assumpties voor het uitvoeren van een regressieanalyse zoals normaliteit, univariate uitbijters, lineariteit, homoscedasticiteit, afwezigheid van bivariate uitbijters, afwezigheid van problematische multicollineariteit. Histogrammen en statistieken van scheefheid en gepiektheid laten zien dat de variabele *Reality-tv* scheef is verdeeld en de variabele *Leeftijd van seksueel debuut* is normaal verdeeld. De rechts-scheve verdeling is een logische weergave bij de variabele *Reality-tv* omdat er maar weinig jongeren zijn die heel vaak naar de reality-tv programma's kijken. De residuen van de regressie analyse zijn normaal verdeeld en de multicollineariteit is zoals verwacht bij een moderatieanalyse (VIF = 1.06 van de onafhankelijke predictoren en VIF = 10.07 van de interactieterm).

In Tabel 1 staan de gemiddeldes, standaarddeviaties en correlaties van de variabelen *Reality-tv*, *Leeftijd van seksueel debuut* en Gender. Een onafhankelijke t-toets is uitgevoerd om te vergelijken of er verschillen waren tussen jongens en meisjes met betrekking tot de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksueel debuut. De t-toets voor leeftijd van het seksuele debuut was niet significant met $t(208) = -.15, p = 0.997$. Dat wil zeggen dat er geen verschil was tussen jongens en meisjes met betrekking tot de leeftijd van hun seksueel debuut. Voor de variabele *Reality-tv* geldt dat er wel een verschil is tussen jongens en meisjes en de mate waarin zij blootgesteld worden aan reality-tv programma's $t(208) = 3.52, p < .00$. Meisjes kijken gemiddeld meer naar reality-tv programma's ($M = 1.98$) dan jongens ($M = 1.53$). De dataset suggereert dat er een middelgroot effect is van de variabele *Reality-tv* op de variabele *Leeftijd van het seksueel debuut* ($Cohens'd = 0.49$).

Tabel 1. *Correlaties, range, gemiddeldes en standaarddeviaties voor de variabelen Reality-tv en Leeftijd van seksueel debuut verschillend voor jongens(1) meisjes (2).*

	1. <i>Reality-tv</i>	2. <i>Leeftijdsex</i>	Jongens <i>M (SD)</i>	Meisjes <i>M (SD)</i>	Range
1. <i>Reality-tv</i>			1.53 (0.70)	1.98 (1.04)	1-6
2. <i>Leeftijdsex</i>	-.144		15.58 (1.38)	15.55 (1.35)	11-19

Interacties Tussen Jongens en Meisjes en de Relatie tussen de Blootstelling aan Reality-tv Programma's en de Leeftijd van het Seksueel Debuut.

In de eerste stap van de regressieanalyse zijn de variabelen *Gender* en *Reality-tv* opgenomen; die vormen samen Model 1. In stap twee is naast de variabelen *Gender* en *Reality-tv* een toevoeging van de interactieterm *Reality-tv*Gender* meegenomen in Model 2. De resultaten van deze regressieanalyse zijn te zien in Tabel 2. In Model 1 was er een significante relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksueel debuut van adolescenten, en er was geen significante relatie tussen sekse en de leeftijd van het seksueel debuut. Dit model verklaarde een significante 2.1% van de variantie in de leeftijd van het seksuele debuut van adolescenten. De richting van de gevonden significante verbanden in Model 1 liet zien dat naarmate adolescenten meer worden blootgesteld aan reality-tv programma's dit gerelateerd is aan de leeftijd waarop adolescenten hun seksuele debuut beleven. Meer blootstelling aan reality-tv programma's is gerelateerd aan een jongere leeftijd van het seksueel debuut. Dit is in overeenstemming met de hypothese (1) *meer blootstelling aan reality-tv programma's is gerelateerd aan een jongere leeftijd van seksueel debuut bij adolescenten*. De niet significante relatie tussen de variabele *Gender* (Sekse) en de leeftijd van het seksueel debuut in model 1 indiceert dat er geen significante relatie is tussen geslacht en de leeftijd van het seksueel debuut.

In Model 2 is geen significante relatie gevonden tussen de interactieterm *Reality-tv*Gender* en de leeftijd van het seksueel debuut van adolescenten ($p = .633$). Toevoeging van de interactieterm leidt niet tot een significante verbetering in verklaarde variantie. Zowel Model 1 als Model 2 waren beide niet significant ($p = .108$) ($p = .198$). De interactie tussen de variabelen *Reality-tv* en *Gender*, laat ook zien dat de relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksueel debuut niet anders is voor jongens dan voor meisjes. In Model 2 is te zien dat de interactie zorgt voor een niet significante toename van 0.1% in de verklaarde variantie van de leeftijd van het seksueel debuut ($p = .198$). Dit is niet in overeenstemming met de hypothese (2) *Jongens beleven eerder hun seksueel debuut dan meisjes*, en ook niet met de hypothese (3) *De relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksuele debuut van een adolescent sterker is voor meisjes dan voor jongens*.

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

Tabel 2. Resultaten regressieanalyse van de twee modellen die het seksueel debuut voorspellen.

	<i>B</i>	β	ΔR^2	<i>p</i>
Model				
1.	15.66		.021	.000**
(Constant)	-.217	-.150		.036*
Reality-tv	-.070	-.025		.720
Gender				
	15.65	-.247	.001	.000**
2.	-.359	-.020		.254
(Constant)	-.054	.104		.786
Reality-tv	.113			.633
Gender				
Reality-tv*Gender	.022			
	210			
R^2 totaal				
<i>N</i>				

Noot. Model 1: predictoren: (Constant), *Sekse* en *Reality-tv*, Model 2 predictoren: (Constant), *Sekse*, *Reality-tv* en *Sekse*Reality-tv*.

* $p < .05$ ** $p < .01$

Discussie

In dit onderzoek werd onderzocht in hoeverre de blootstelling aan reality-tv programma's van adolescenten gerelateerd waren aan de leeftijd van het seksueel debuut en of deze relatie anders was voor jongens dan voor meisjes. Ten eerste bleek een hoge mate van blootstelling aan reality-tv programma's gerelateerd aan een jongere leeftijd van het seksueel debuut. Daarnaast bleek de leeftijd waarop adolescenten hun seksueel debuut beleefden niet anders voor jongens dan voor meisjes. Tot slot was de relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksueel debuut ook niet anders voor jongens en meisjes.

Zoals verwacht werd inderdaad gevonden dat de blootstelling aan reality-tv programma's gerelateerd is aan de leeftijd van het seksueel debuut van adolescenten. Adolescenten die meer werden blootgesteld aan reality-tv programma's ervoeren op jongere leeftijd hun seksueel debuut. Dit komt overeen met de literatuur waarin wordt beschreven dat de blootstelling aan reality-tv programma's gerelateerd is aan de normen, attitudes en gedrag van de kijkers (Bandura, 1977; L'Engle & Jackson, 2008).

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

Gedrag komt tot stand door het observeren en leren van anderen. Op het moment dat adolescenten kijken naar seksueel georiënteerde beelden in reality-tv programma's, is het mogelijk dat zij deze beelden onthouden en het gedrag zelf overnemen/imiteren (Bandura, 1977). Hierdoor is het mogelijk dat adolescenten die meer worden blootgesteld aan de modellen in deze reality-tv programma's, op jongere leeftijd hun seksueel debuut beleven dan jongeren die in mindere mate aan deze seksuele modellen zijn blootgesteld.

In tegenstelling tot de verwachting bleek dat het geslacht van de adolescenten niet gerelateerd is aan de leeftijd waarop zij hun seksueel debuut beleven. Dit kwam niet overeen met eerder meta-analytisch onderzoek, waaruit bleek dat mannen op jongere leeftijd hun seksueel debuut beleven dan vrouwen (Petersen & Hyde, 2010). Een mogelijke verklaring voor de ontbrekende relatie tussen het geslacht en de leeftijd van het seksueel debuut is de leeftijdsgroep waarop de huidige studie zich richtte. Door de beperkte leeftijdsgroep van 16- tot 20-jarigen die is meegenomen in dit onderzoek is er weinig variatie mogelijk in de leeftijden waarop adolescenten hun seksueel debuut beleefden. Wanneer de leeftijdsgroep zou worden verlengd van 20-jarigen naar 25-jarigen, kan dit mogelijk een ander resultaat opleveren. Mogelijk hebben 20- tot en met 25-jarigen meer denkwijzen en gedragingen die gericht zijn op de traditionele seksuele dubbele standaard. Hierbij speelt mogelijke de verwachting van vrouwen die terughoudend zijn tegenover seksuele activiteit een rol (Emmerink et al., 2016).

Volgens de laatste hypothese werd verwacht dat de relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksueel debuut sterker is voor meisjes dan voor jongens. Dit komt niet overeen met de resultaten binnen dit onderzoek. Een mogelijke verklaring voor de ontbrekende interactie heeft te maken met de modellen die naar voren komen binnen de programma's. Zowel mannelijke als vrouwelijke modellen binnen deze programma's laten risicogedrag zoals drinken, roken en seks zien. Zowel de mannelijke als vrouwelijke adolescenten binnen dit onderzoek hebben dus modelvoorbeelden die hetzelfde gedrag vertonen, waardoor de verkregen informatie en de imitatie van het gedrag van deze modellen en beelden mogelijk niet anders zijn voor jongens dan voor meisjes. Dit houdt dus in dat de relatie tussen blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksuele debuut niet anders is voor jongens en meisjes. Dit komt niet overeen met de literatuur waarin beschreven stond dat de blootstelling aan seksueel georiënteerde televisie bij meisjes verband hield met een eerder seksueel debuut in relaties (Brown & L'Engle, 2009; Aubrey et al., 2003) en dat meisjes programma's met seksuele media inhoud actief interpreteren (Brown et al., 1993).

Dit onderzoek heeft inzicht gegeven in de huidige opvatting over de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksueel debuut, verschillend voor

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

jongens en meisjes. Er zijn echter wel een aantal beperkingen in dit onderzoek geweest waarvoor aanbevelingen voor vervolgonderzoek worden gedaan. Ten eerste wordt aanbevolen om vervolgonderzoek te doen naar de blootstelling aan reality-tv programma's en het seksueel gedrag van jongeren. Belangrijk is om een grotere leeftijdsgroep mee te nemen binnen het onderzoek. De leeftijdsgroep die is gebruikt voor dit onderzoek is zeer beperkt. Volgens de literatuur zijn er jongeren die op eerdere leeftijd (12- 13-jarigen) al seks hebben gehad (De Graaf et al., 2012; De Looze, 2013). Daarnaast zal er ook nog een groep zijn die na hun 20^e nog geen seksuele ervaringen hebben gehad, wanneer deze groep wel mee wordt genomen zal de gemiddelde leeftijd van het seksueel debuut naar verwachting toenemen. Ten tweede moet ook vermeld worden dat dit onderzoek correlatieel-onderzoek is en dus geen causaal onderzoek. Dit heeft tot gevolg dat er niet met zekerheid kan worden geconstateerd of de blootstelling aan reality-tv programma's daadwerkelijk invloed heeft op de leeftijd van het seksueel debuut. De mogelijkheid bestaat dat bijvoorbeeld jongeren die al hun seksueel debuut beleefd hebben, hierdoor ook meer naar reality-tv programma's kijken omdat zij zich daarin herkennen/gedeelde ervaringen hebben. Tevens kan er wel worden geconstateerd dat de power binnen het onderzoek groot genoeg is om op basis van de grootte van de steekproef en de resultaten te constateren dat de hypothese met betrekking tot de relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksueel debuut een significant resultaat heeft opgeleverd, dit bevordert ook de generaliseerbaarheid. Ook zijn er verschillende typen reality-tv programma's meegenomen binnen het onderzoek die voldoende beelden laten zien met risicogedragingen zoals drinken, roken en seks. Daarnaast is in het huidige onderzoek gebruik gemaakt van een gemaks-steekproef, dit houdt in dat de participanten niet willekeurig uitgekozen zijn voor deelname aan dit onderzoek. Dit maakt het moeilijker om de resultaten te kunnen generaliseren. Om de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek te vergroten, wordt geadviseerd om verschillende scholen van verschillende opleidingsniveaus in verschillende regio's in Nederland mee te nemen in vervolgonderzoek. Ten slotte zijn er ook nog andere mogelijke factoren die invloed hebben op seksueel risicogedrag en het seksueel debuut op jonge leeftijd, zoals de betrokkenheid en invloed van ouders, de invloed van leeftijdgenoten en sociale-media. Om een goed beeld te krijgen van de factoren die een rol spelen bij het seksuele debuut op jonge leeftijd zouden deze factoren ook mee genomen kunnen worden in verder onderzoek (Endendijk, z.j.).

Al met al kan er worden geconcludeerd dat de relatie tussen seksueel georiënteerde media en seksueel gedrag een onderwerp is dat steeds vaker naar voren komt (Aubrey et al., 2003; Bleakley, Hennessy, Fishbein, & Jordan, 2008; Brown et al., 2006; Collins, 2005; Hennessy, Bleakley, Fishbein, & Jordan, 2009; L'Engle et al., 2006;

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

Somers, & Tynan, 2006). Verdiepend onderzoek is niet alleen van belang vanwege seksueel risicogedrag, maar ook vanwege de mate waarin adolescenten worden blootgesteld aan reality-tv programma's en de risico's die spelen bij een vroeg seksueel debuut (Lammers et al., 2000). Verschillende interventies en seksuele voorlichting kunnen helpen bij het voorkomen en terugdringen van seksueel risicogedrag en het seksueel debuut op een jonge leeftijd. Vanwege de gevonden significante relatie tussen de blootstelling aan reality-tv programma's en de leeftijd van het seksueel debuut, wordt geadviseerd om binnen deze interventies en voorlichting ook dieper in te gaan op de blootstelling aan reality-tv programma's en de mogelijke invloed van deze programma's. Om seksueel gezond te blijven, is het belangrijk dat kinderen al op jonge leeftijd een aantal vaardigheden leren, zoals het omgaan met grenzen (Gemeentelijke Gezondheidsdienst, 2016). Door op jonge leeftijd te starten met voorlichting en lessen over relaties en seksualiteit, raken kinderen vertrouwd met het thema en ontwikkelen ze normen en waarden (Gemeentelijke Gezondheidsdienst, 2016). Voorlichting en interventies dragen bij aan de bewustwording en weerbaarheid van jongeren ten opzichte van seksueel gedrag (Valkenburg, 2005). Binnen dit onderzoek zijn er geen significante verschillen tussen jongens en meisjes geconstateerd, daarom wordt geadviseerd om ook in voorlichting en met interventies geen onderscheid te maken tussen jongens en meisjes. Zowel jongens en meisjes kunnen leren van alle modellen die in de reality-tv programma's naar voren komen, ook hierin wordt geen onderscheid gemaakt tussen jongens en meisjes (Bandura, 1977). Tot slot is het ook belangrijk om in gesprek te gaan met ouders. Kinderen en jongeren vinden het vaak moeilijk om over seks gerelateerde onderwerpen in gesprek te gaan met hun ouders. Belangrijk is dat ouders ook weten wat wel en niet toelaatbaar is met betrekking tot seksualiteit bij kinderen en jongeren en op welke manier zij het gesprek aan kunnen gaan (Frans & Franck, 2011).

Referenties

- Aubrey, J.S., Harrison, K., Kramer, & L., Yellin, J. (2003). Variety versus timing: gender differences in college students' sexual expectations as predicted by exposure to sexually oriented television. 30(4), 432-460. doi: <https://doi.org/10.1177/0093650203253365>
- Bandura, A. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bleakley, A., Hennessy, M., Fishbein, M., & Jordan, A. (2008). It works both ways: the relationship between exposure to sexual content in the media and adolescent sexual behavior. *Media Psychology*. 11(4), 443-461. doi: 10.1080/15213260802491986
- Brown, J.D., White, A.B. & Nikopoulou, L. (1993) Disinterest, intrigue, resistance: early adolescent girls' use of sexual media content. *Media, Sex and the Adolescent*. 177-195. Cresskill, NJ: Hampton Press.
- Brown, J.D., L'Engle, K.L., Pardun, C.J., Guo, G., Kenneavy, K., & Jackson, C. (2006). Sexy media matter: Exposure to sexual content in music, movies, television and magazines predicts Black and White adolescents' sexual behavior. *Pediatrics*, 117, 1018-1027. doi: <https://doi.org/10.1542/peds.2005-1406>
- Brown, J.D., & L'Engle, K.L. (2009) Adolescents' Exposure to Sexually Explicit Media X-Rated: Sexual Attitudes and Behaviors Associated With U.S. Early Adolescents' Exposure to Sexually Explicit Media. *Communication Research*, 36, 129. doi: 10.1177/0093650208326465
- Collins, R.L., Elliott, M.N., Berry, S.H., Kanouse, D.E., Kunkel, D., & Hunter, S.B. (2004). Watching sex on television predicts adolescent initiation of sexual behavior. *Pediatrics*, 114, 280-289. doi: 10.1542/peds.2003-1065-L
- Collins, R. (2005). Sex on television and its impact on American youth: background and results from the RAND Television and Adolescent Sexuality study. 14(3), 371-385. doi: 10.1016/j.chc.2005.02.005.
- De Graaf, H., Kruijer, H., Acker, J., Meijer, S. (2012). *Sekse onder je 25e: Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2012*. Rutgers Nisso Groep/Soa Aids Nederland: Uitgeverij Eburon.
- De Looze, M. (2013). *HBSC 2013. Gezondheid, welzijn en opvoeding van jongeren in Nederland. Seksueel gedrag*. Utrecht: Faculteit Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht.

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

- Emmerink, P. M., Vanwesenbeeck, I., van den Eijnden, R. J., & ter Bogt, T. F. (2016). Psychosexual correlates of sexual double standard endorsement in adolescent sexuality. *The Journal of Sex Research*, 53, 286-297. doi: <https://doi.org/10.1080/00224499.2015.1030720>
- Emmerink, P.M.J., Van den Eijnden, R.J.J.M., Ter bogt, T.F.M., & Vanwesenbeeck, I. (2017). A scale for the assessment of sexual standards among youth: psychometric properties. *Archives of Sexual behaviour*, 46, 1699-1709. doi: 10.1007/s10508-017-1001x
- Emmerink, P.M.J., Vanwesenbeeck, I., van den Eijnden, R.J.J.M., van Lankveld, J.J.D.M., & Ter Bogt, T.F.M. (2018). Een verkenning van de seksuele dubbele standaard bij adolescenten en jongvolwassenen in Nederland. *Tijdschrift voor Seksuologie*, 42(1), 8-13. doi: <https://doi.org/10.1080/00224499.2015.1030720>
- Endendijk, J.J., Reitz, E., Vossen, H., van Baar, A.L., & Dekovic, M. (z.j.). Contributions of Adolescent Characteristics and Sexual Socialization by Parents, Peers, and the Media to Stereotypes about Sexual Double Standards. Utrecht: Child and Adolescent studies, Utrecht University.
- Flynn, M.A., Morin, D., Park, S.Y., & Stana, A. (2015). "Let's get this party started!": an analysis of health risk behavior on MTV reality television shows. *Journal of Health Communication*, 20, 1382-1390. doi: 10.1080/10810730.2015.101860
- Frans, E., Franck, T. (2011). *Vlaggensysteem: praten met kinderen en jongeren over seks en seksueel grensoverschrijdend gedrag*. Antwerpen-Apeldoorn: Sensoa en Garant uitgevers.
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst. (2016). *Over de grens? Wat doe je als seksueel gedrag te ver gaat? Handleiding voor leerkrachten in het basis onderwijs*. Limburg: GGD Zuid Limburg, GGD Limburg Noord.
- Gottfried, J.A., Vaala, S.E., Bleakley, A., Hennessy, M., Jordan, A. (2013). Does the Effect of Exposure to TV Sex on Adolescent Sexual Behavior Vary by Genre? *Communication Research*, 40(1). doi: 10.1177/0093650211415399.
- Hennessy, M., Bleakley, A., Fishbein, M., & Jordan, A. (2009). Estimating the longitudinal association between adolescent sexual behavior and exposure to sexual media content. 46(6), 186-196. doi: 10.1080/00224490902898736
- Jeffres, L.W. & Perloff, R.M. (1997). *Mass Media Effects*. IL: Waveland Press, Prospect Heights.

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

- Kaestle, C.E., Halpern, C.T., Miller, W.C., & Ford, C.A. (2004). Young Age at First Sexual Intercourse and Sexually Transmitted Infections in Adolescents and Young Adults. *American Journal of Epidemiology*, 161(8). doi: 10.1093/aje/kwi095.
- Kreager, D.A., & Staff, J. (2009). The sexual double standard and adolescent peer acceptance. *Social Psychology Quarterly*, 72(2), 143-164. doi: 10.1177/01902750907200205.
- Kunkel, D., Eyal, K., Finnerty, K., Biely, E & Donnerstein, E. (2005). *Sex on TV4*. Menlo Park, California: Henry. J. Kaiser Family Foundation.
- Lammers, C., Ireland, M., Resnick, M., & Blum, R. (2000). Influences on Adolescents' Decision to Postpone Onset of Sexual Intercourse: A Survival Analysis of Virginity Among Youths Aged 13 to 18 Years. *Journal of adolescent health*. 26, 42-48. doi: [https://doi.org/10.1016/S1054-139X\(99\)00041-5](https://doi.org/10.1016/S1054-139X(99)00041-5)
- L'Engle, K.L. & Jackson, C. (2008). Socialization Influences on Early Adolescents' Cognitive Susceptibility and Transition to Sexual Intercourse. *Journal of research on adolescence*, 18(2), 353-378. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2008.00563.x>
- L'Engle, K.L., Jackson, C., & Brown, J.D. (2006). Early adolescents' cognitive susceptibility to initiating sexual intercourse. *Perspectives on Sexual and Reproductive Health*, 38, 97-105. Geraadpleegd op 19 april 2020 van, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.641.3210&rep=rep1&type=pdf>
- Mumford, E.A., Liu, W., & Taylor, B.G. (2016). Parenting profiles and adolescent dating relationship abuse: Attitudes and experiences. *Journal of youth Adolescence*, 45, 959-972. doi: 10.1007/s10964-016-0448-8
- Nederlands Jeugdinstituut. (2007). *Jongeren, media en seksualiteit: Hoe media-interesses en- gebruik samenhangen met fantasieën, opvattingen en gedrag*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Nederlands Jeugdinstituut. (2016). *Databank effectieve jeugdinterventies*. Geraadpleegd op 19 april 2020 van, <https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies/Senseinfo>
- Oliver, M. B., & Hyde, J. S. (1993). Gender differences in sexuality: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 114, 29-51. Geraadpleegd op 19 april 2020 van, <https://www.secretintelligenceservice.org/wp-content/uploads/2017/02/d413531b566ab3b9eed0fd4ced1e80ef3663.pdf>

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

- Petersen, J.L. & Hyde, J.S. (2010). A Meta-Analytic review of research on gender differences in sexuality, 1993-2007. *American Psychological Association*. 136(1), 21-38. doi: 10.1037/a0017504.
- Shen, A. C. T., Chiu, M. Y. L., & Gao, J. (2012). Predictors of dating violence among Chinese adolescents: The role of gender-role beliefs and justification of violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 27, 1066-1089. Geraadpleegd op 19 maart 2020 van, https://www.researchgate.net/profile/April_Shen/publication/221826978_Predictors_of_Dating_Violence_Among_Chinese_Adolescents_The_Role_of_Gender-Role_Beliefs_and_Justification_of_Violence/links/55089b570cf2d7a2812ae1c9/Predictors-of-Dating-Violence-Among-Chinese-Adolescents-The-Role-of-Gender-Role-Beliefs-and-Justification-of-Violence.pdf
- Singh, S., Wulf, D., Samara, R., & Cuca, Y.P. (2000). Gender Differences in the Timing of First Intercourse: Data from 14 Countries. *International Family Planning Perspectives*. 26(1), 21-28 & 43. Geraadpleegd op 19 april 2020 van, https://www.guttmacher.org/sites/default/files/article_files/2602100.pdf
- Somers, C.L., & Tyan, J.J. (2006). Consumption of sexual dialogue and content on television and adolescent sexual outcomes: multi ethnic findings. 41(161), 15-38. Geraadpleegd op 17 mei 2020 van, <https://search.proquest.com/openview/b722d28c8f0d5674c936a748882c8467/1?pq-origsite=gscholar&cbl=41539>
- Stephenson, K.R., Ahrold, T.K., & Meston, C.M. (2011). The association between sexual motives and sexual satisfaction: gender differences and categorial comparisons. *Department of Psychology, University of Texas at Austin*. 4, 607-618. doi: 10.1007/s10508-010-9674-4
- Strouse, J.S. & Buerkel-Rothfuss, N. (1987). Media exposure and sexual attitudes and the behaviors of college students. *Journal of Sex Education and Therapy*, 13(2), 43-51. doi: <https://doi.org/10.1080/01614576.1987.11074908>
- Valkenburg, P.M. (2005). *Schadelijke Media en Weerbare Jeugd: een beleidsvisie 2005-2010*. Amsterdam: Amsterdam School of Communications Research, ASCoR.
- Vandenbosch, L., van Oosten, J.M., & Peter, J. (2015). The relationship between sexual content on mass media and social media. A longitudinal study. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18, 197-703. doi: 10.1089/cyber.2015.0197

BLOOTSTELLING AAN REALITY-TV PROGRAMMA'S EN DE LEEFTIJD VAN HET SEKSUELE DEBUUT

Ward, L.M., & Friedman, K. (2006). Using TV as a guide: Associations between television viewing and adolescents' sexual attitudes and behavior. *Journal of Research on Adolescence*, 16, 133–156. Geraadpleegd op 19 april 2020 van, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/j.1532-7795.2006.00125.x>

Zilbergeld, B. (1999). *The truth about man, sex and pleasure: The new male sexuality*. New York: Bantam Books.